

Voorwoord

Sommige Bijbelwoorden worden te pas en te onpas gebruikt. Niet alleen door christenen maar ook door mensen die zeggen dat ze agnost of atheïst zijn. Wie zo'n Bijbelwoord gebruikt weet dikwijls niet eens wat de oorspronkelijke betekenis was.

Eén van die woorden is het begrip "evangelie". Als de gemiddelde Nederlander aan zijn buurman zou vragen: "Kun je mij uitleggen wat het evangelie is waar jullie het in de kerk altijd over hebben?", is de kans groot dat hij van zijn buurman geen begrijpelijk antwoord zou krijgen. Na een korte poging zegt de buurman misschien: "Ga komende zondag maar met me mee, dan kun je horen wat de dominee (of de pastoor) erover zegt".

De meeste mensen laten zich niet meer informeren door hun buurman, maar door Google of Bing. De gemiddelde Nederlander zal de vraag: "Wat is het evangelie?" dus in een zoekmachine intypen. Ik heb dat eens gedaan, en ik vond binnen enkele minuten zeven verschillende antwoorden. Volgens christelijke organisaties die in Nederland werkzaam zijn zou het antwoord luiden¹:

1. "Dat we een Heiland hebben in de hemel".
2. "Jezus stierf aan het kruis om voor onze zonden te betalen en de wereld te redden".
3. "Er is redding uit genade door het plaatsvervangende offer van Christus".
4. "Door kruis en opstanding van Jezus kunnen we in de hemel komen".
5. "God is in Christus Jezus naar de aarde gekomen. Alleen door Zijn komst en door Zijn offer kunnen mensen worden gered".
6. "We zijn allemaal zondaars - De straf voor de zonde is de dood - Christus stierf voor jou - Jij kunt gered worden door in Jezus te geloven".
7. "Als je je zonden eerlijk en oprecht voor God belijdt (=erkent) en de Heere Jezus als Redder aanneemt, krijg je eeuwig leven".

Als ik zulke antwoorden lees, zijn er dingen die me verontrusten. In de eerste plaats staan er woorden in die de gemiddelde Nederlander niet begrijpt. Wat is een "plaatsvervangend offer", en hoe kan zo'n offer iemand redden? Hoe kan de dood van een onschuldig mens aan een kruis voor zonden "betalen", en wat wordt er bedoeld met het woord "zonden"? Wat betekent "eeuwig leven"? Wat is een "Heiland"? Uit welk gevaar of van welke bedreiging moeten mensen worden gered? Wat houdt die redding in?

Als Bijbellezer vind ik een tweede punt van kritiek belangrijker: Deze antwoorden beginnen niet waar het Nieuwe Testament begint, en ze zijn voor een buitenstaander véél moeilijker

¹ De bron van de genoemde antwoorden is hier niet vermeld, omdat die niet van belang is. De genoemde antwoorden zijn representatief voor het evangelische (of protestantse) segment van het christendom.

te begrijpen dan de eerste omschrijving van het evangelie die we in de Bijbel aantreffen. De geschiedschrijver Markus zegt:

“Maar nadat Johannes was overgeleverd, kwam Jezus naar Galilea en predikte het evangelie van God en zei: ‘De tijd is vervuld en het koninkrijk van God is nabij gekomen; bekeert u en geloof in het evangelie’” (Markus 1:14-15)

Volgens de Bijbel begon het evangelie van Jezus Christus met het optreden van Johannes de dooper in de woestijn van Judéa². Het evangelie dat Jezus predikte was een bericht dat Johannes al eerder had doorgegeven³. Uit de beschrijving van Markus blijkt wat dit “evangelie van God” was. Op de vraag: “Wat is het evangelie van God?” krijgen we het antwoord: “De tijd is vervuld en het koninkrijk van God is nabij gekomen!” Het rijk van God was in de eerste eeuw “nabij” omdat het tijdsinterval dat er volgens de profeten zou verstrijken voordat dat rijk kwam, was verlopen.

Het “evangelie van God” dat Johannes en Jezus rondbazuinden is voor ieder mens gemakkelijk te begrijpen. Wie bij een winkelcentrum op een bierkrat klimt en het winkelende publiek toeroept: “Het rijk van God komt eraan! Met de EU is het binnenkort afgelopen!”⁴ wordt beslist begrepen. De meeste voorbijgangers zullen de spreker beschouwen als een stoorzender en zijn aankondiging als onzin. De ijverige evangelist zal met zachte drang of met enig geweld van het parkeerterrein worden verwijderd. Maar niemand zal zeggen dat zijn boodschap onbegrijpelijk was. Zo was het ook met het bericht dat Johannes de dooper doorgaf in de woestijn en dat later werd verkondigd door de Heere Jezus.

Omdat Johannes en Jezus het “koninkrijk van **God**” (of: “koninkrijk der **hemelen**”) aankondigden was hun bericht wel méér dan een politieke uitspraak. Wie aankondigt dat: “het koninkrijk der hemelen nabijgekomen is” (Matth. 4:17), zegt feitelijk: “De macht van de hemel zal de macht van de duisternis gaan verdrijven. God zal op aarde gaan regeren. Hij gaat orde op zaken stellen en wat krom is rechtzetten”. Om te laten zien dat het menens was, genazen Jezus en Zijn discipelen elke ziekte en elk lichamenlijk gebrek onder het volk⁵. In zulke genezingen werden de “krachten van de toekomstige eeuw” zichtbaar⁶. Het waren

² Mar.1:1-8.

³ Matth.3:2, 4:17.

⁴ Zie Dan.7:14,18,27.

⁵ Matth. 3:23, 10:8; Mar. 3:15, 6:7,12-13; Luk.9:1-2, 10:9,17.

⁶ Hebr.6:5, vgl. Hebr.2:4.

staaltjes van de omstandigheden die er in het koninkrijk van God zullen heersen, de toekomstige wereld die aan de Messias zal zijn onderworpen⁷.

Het bericht dat de Heere Jezus en Zijn discipelen doorgaven, dwong de hoorders tot een keuze. Wie het geloofde, kwam tot het inzicht dat hij God moest gaan gehoorzamen en beleet zijn misstappen⁸. Maar velen waren daar niet toe bereid. Gezaghebbende personen in de toenmalige samenleving weigerden om hun gezicht te verliezen, hun fouten te erkennen en hun levens door God te laten veranderen. Vanwege de duidelijke voorzeggingen van de profeten (waarvan Johannes de laatste was⁹) en vanwege de talloze genezingen die Jezus en Zijn discipelen verrichtten was het vrijwel onmogelijk om te ontkennen dat “de krachten van de toekomstige eeuw” in het land werkzaam waren. Maar je kon beweren, dat zulke genezingen niet door goede maar door kwade krachten tot stand waren gekomen¹⁰. Om dat te kunnen zeggen, was je genooddaakt om licht duisternis te noemen en duisternis licht. Zó diep zonken de machthebbers in Jezus’ tijd. Ze namen de toevlucht tot leugens om hun positie te kunnen handhaven.

Het bericht dat de Heere Jezus in Galilea verkondigde en door Zijn discipelen in Israël liet rondbazuinen, roept bij moderne hoorders natuurlijk vragen op. Als in de eerste eeuw van onze jaartelling al werd gezegd dat “het rijk van God nabij was” en als dat bericht door wonderbaarlijke genezingen werd bevestigd, waarom is het beloofde rijk dan nog steeds niet gekomen? Heeft God Zijn plannen op zeker moment gewijzigd, of het bericht ingetrokken?

Om op zulke vragen antwoord te krijgen wil ik in dit boek het Nieuwe Testament gaan lezen en aandacht schenken aan teksten waar over het evangelie of de verkondiging van het evangelie wordt gesproken¹¹. Voordat we daarmee beginnen is het nuttig om eerst na te gaan wat het woord “evangelie” oorspronkelijk betekent.

* * * * *

⁷ Hebr.2:5.

⁸ Matth. 3:5-6.

⁹ Matth. 11:13, Luk. 16:16.

¹⁰ Matth.12:24.

¹¹ Aan het slot van elk hoofdstuk zal ik ook verwijzen naar enkele boeken of tijdschriftartikelen “om verder te lezen”. Mijn opvattingen worden niet door elke daar genoemde auteur gedeeld. Maar wat zij schreven is mijns inziens verrassend: Het zet je aan het denken.